

Årsrapport 2006

UTBILDNINGSNÄMNDEN

Det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet är tillfredsställande. Dock har nämnden inte nått fullmäktiges nämndspecifika mål

Styrning, uppföljning och kontroll är tillräcklig

Bokslut och räkenskaper är rättvisande

STADSREVISIONEN
REVISORSGRUPP 3

Till

Utbildningsnämnden

Revisorerna för utbildningsnämnden har avslutat revisionen av nämndens verksamhet under år 2006. Kopia på den revisionsberättelse som överlämnas till kommunfullmäktige bifogas.

Revisorerna överlämnar och åberopar revisionskontorets årsrapport för utbildningsnämnden.

Revisorerna emotser ett yttrande över årsrapporten från nämnden senast 2007-06-29.

Stockholm den 30 mars 2007

På revisorernas vägnar

Gun Risberg
ordförande

Inger Korsgren
sekreterare

Kopia till
Direktör Thomas Persson

Sammanfattning

Det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet är tillfredsställande. Dock har nämnden inte nått fullmäktiges nämnds specifika mål

Nämnden redovisar i bokslutet för år 2006 ett nettoöverskott om sammanlagt 44,7 mnkr. Nämndens resultatöverföring till år 2007 uppgår till 3,8 mnkr. Fonden har därmed minskat med 9,9 mnkr. Under året har nämnden i stort uppfyllt kommunfullmäktiges inriktningsmål, nämndens egna mål och huvuduppgifter samt den i verksamhetsplanen angivna verksamheten. Dock har nämnden inte förmått att uppfylla kommunfullmäktiges nämnds specifika mål och uppdrag till nämnden i budgeten för år 2006.

Styrning, uppföljning och kontroll är tillräcklig

En sammantagen bild av nämndens verksamhet visar att nämnden och förvaltningen arbetar ambitiöst för att utveckla såväl verksamhet som kvalitet. Däremot kan nämndens arbete avseende den interna kontrollen vidareutvecklas. Planen saknar en tydlig koppling till genomförd väsentlighets- och riskanalys. Planerade kontroller har inte genomförts fullt ut under året.

Bokslut och räkenskaper är rättvisande

Utbildningsnämndens bokslut och räkenskaper för år 2006 är rättvisande och av god kvalitet. Nämndens räkenskaper är upprättade i enlighet med den kommunala redovisningslagen, god redovisningssed samt stadens regler och anvisningar.

Rapportförteckning

Årsrapport 2006 för Utbildningsnämnden (nr 15 mars 2007)

INNEHÅLL	Sid
1 ÅRETS GRANSKNING.....	1
2 NÄMNDENS RESULTAT	1
2.1 Ekonomi	2
2.2 Verksamhet.....	4
3 STYRNING, UPPFÖLJNING OCH KONTROLL.....	6
3.1 Styrning och uppföljning av ekonomi och verksamhet.....	6
3.2 Kvalitetsarbete	8
3.3 Intern kontroll	10
4 NÄMNDENS BOKSLUT OCH RÄKENSKAPER.....	14

Bilagor

Bilaga 1 Revisionskontorets bedömningskriterier

Bilaga 2 Revisionsrapporter under perioden april 2006 - mars 2007

1 ÅRETS GRANSKNING

I denna årsrapport redovisas det samlade resultatet av revisionskontorets granskning av utbildningsnämndens verksamhet avseende år 2006.

Den årliga revisionen omfattar granskningar och bedömningar inom följande områden:

- Nämndens ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat
- Nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten
- Nämndens bokslut, delårsrapporter och räkenskaper

Revisionen genomförs i enlighet med kommunallagen och andra tillämpliga lagar samt i enlighet med reglementet för stadsrevisionen och god revisionssed i kommunal verksamhet. Inriktningen och omfattningen fastställs av de förtroendevalda revisorerna i den årliga revisionsplanen. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning. Revisionskontorets bedömningskriterier redovisas i *bilaga 1*.

En förteckning över stadsrevisionens samtliga revisionsrapporter under perioden april 2006 – mars 2007 redovisas i *bilaga 2*.

Revisionskontoret har även följt upp nämndens åtgärder med anledning av tidigare revisionsrapporter. Uppföljningen redovisas under berört avsnitt i årsrapporten. Resultatet av uppföljningen har vägts in i den samlade bedömningen.

Årsrapporten har faktakontrollerats av förvaltningen.

2 NÄMNDENS RESULTAT

I detta avsnitt redovisas om nämnden har uppfyllt kommunfullmäktiges mål och direktiv samt om verksamheten har bedrivits inom ramen för tilldelade anslag, i den omfattning samt med den inriktning och kvalitet som fastställts i nämndens verksamhetsplan för år 2006.

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att utbildningsnämndens ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat för året är tillfredsställande. Dock har nämnden inte nått fullmäktiges nämndspecifika mål.

2.1 Ekonomi

Nämnden redovisar följande budgetutfall och avvikelser år 2006

Mnkr	Budget 2006	BOKSLUT 2006			Budget- avvikelse 2005
		Utfall	Avvikelse*	Avvikelse %	
Kostnader	6 244,9	6 244,5	0,4	0,00	- 27,1
Drift och underhåll	6 224,7	6 224,0	0,7	0,00	- 30,8
Kapitalkostnader	20,2	20,5	- 0,3	0,01	3,8
Intäkter	1 836,1	1 880,4	44,3	2,40	44,3
Nettokostnader/-intäkter	4 408,8	4 364,1	44,7	0,00	17,2
Justerat netto, efter resultatöverföringar			+ 54,7		+ 18,3
Investeringar	28,0	27,6	0,4	0,15	0,0
Utgifter	28,0	27,6	0,4	0,15	0,0
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,00	0,0
Nettoutgifter investeringar	0,0	27,6	0,4	0,15	0,0

* - = underskott mot budget

Nämnden redovisar ett nettoöverskott jämfört med budget om 44,7 mnkr.

Kostnaderna uppgår till 6 244,5 mnkr, vilket innebär ett mindre överskott med 0,4 mnkr i förhållande till nämndens kostnadsbudget.

Intäkterna uppgår till 1 880,4 mnkr, vilket innebär ett överskott med 44,3 mnkr i förhållande till nämndens intäktsbudget. Överskottet återfinns i huvudsak inom gymnasieskolan och beror bland annat på högre statsbidrag än budgeterat.

Större avvikelser mot budget redovisas inom den verksamhet som administrerar ersättning till/från andra huvudmäns grundskolor, gymnasieskolor och utbildningar för vuxna.

Verksamheten för *grundskolan* visar överskott om 36 mnkr. Överskottet beror främst på att den ersättning som utbildningsnämnden betalar till andra kommuner, för de stockholmselever som får sin skolgång där, oftast är lägre än

den skolpeng nämnden tilldelas i stadens centrala resursfördelningssystem. Överskottet beror också på att några kommuner ännu inte har fakturerat höstterminens kostnader. Nämnden har också tilldelats skolpeng för fler elever än verkligt antal. Budgettilldelningen skedde innan höstens mätning av antalet elever var avslutad.

Nettounderskottet om 16 mnkr inom *gymnasieskolan* beror enligt nämndens verksamhetsberättelse främst på ombyggnadskostnader och på att skolornas hyror har blivit högre än planerat.

Verksamhetsområdet *utbildning för vuxna* visar en positiv avvikelse mot budget om 10 mnkr trots att personalkostnaderna är 10 mnkr högre och statsbidraget är 20 mnkr lägre än budgeterat. Dessa negativa avvikelser har bland annat kompenseras genom en ökad försäljning av verksamhet samt av lägre kostnader för lokaler än beräknat.

Nämndens budgetavvikelse uppgår till +54,7 mnkr om hänsyn tas till ingående resultatfond från år 2005 om 13,7 mnkr och till utgående resultatfond till 2007 om 3,8 mnkr.

Nämndens resultatenheter

Resultatenheternas samlade *kostnader* visar ett underskott om drygt 32 mnkr i förhållande till beviljad budget om 1,2 mdr. De enskilt största underskotten återfinns vid Farsta gymnasium (- 8,8 mnkr) och Stockholms gymnasium för scenkonst (-7,0 mnkr). Revisionskontoret bedömer att de stora underskotten som dessa två skolor visar är oacceptabla.

Resultatenheternas samlade *intäkter* uppgår nästan till 234 mnkr, vilket innebär ett överskott mot enheternas budgetar om drygt 31 mnkr. Överskottet motsvarar nästan 16 % av enheternas totala intäktsbudget. Stockholms gymnasium för scenkonst och S:t Görans gymnasium visar de enskilt största intäktsöverskotten, tillsammans nästan 11 mnkr. Även Stockholms transport- och fordonsgymnasium samt Enskede Gårds gymnasium visar stora budgetöverskott, tillsammans drygt 10 mnkr. De ovan nämnda skolorna har inte förklarat sina stora intäktsöverskott i nämndens verksamhetsberättelse.

Investeringar

Nämnden har i stort förbrukat hela årets anslag om 28 mnkr för inköp av datorer, inventarier och annan utrustning. Spånga och Tensta gymnasier har tilldelats drygt 5 mnkr vardera för sådana inköp.

2.2 Verksamhet

Måluppfyllelse

Nämndens egna mål för verksamhetsområdet ansluter till kommunfullmäktiges budget och nämndens huvuduppgifter. Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att nämnden under år 2006 i huvudsak har uppfyllt sina mål och huvuduppgifter samt den i verksamhetsplanen angivna verksamheten. Dock har nämnden inte uppnått följande av kommunfullmäktiges nämndspecifika mål och uppdrag till nämnden i budgeten för år 2006.

Målet att öka andelen elever som lämnar gymnasieskolan med högskolebehörighet har inte uppnåtts. Andelen elever som avslutade sina gymnasiestudier läsåret 2005/2006 och var behöriga till högskolan var 87 %. Detta ska jämföras med 88 % föregående läsår.

Målet att 80 % av eleverna inom varje yrkesförberedande gymnasieprogram ska erhålla slutbetyg har inte uppnåtts. Under 2006 har 75 % av eleverna fått slutbetyg. Det är dock en ökning från 2005 då 63 % erhöll slutbetyg.

Målet att 80 % av vuxenstuderande ska nå godkända betyg har inte uppfyllts. Under 2006 har 73% av samtliga vuxenstuderande klarat betyget godkänt. Endast 64 % av de elever som studerade på den grundläggande vuxenutbildningen har fått betyg. Motsvarande värde för den gymnasiala vuxenutbildningen är 73 %.

Uppdraget att genomföra en utvärdering av förändringarna inom det individuella programmet har inte ännu fullgjorts. Nämnden beslutade i juni 2006 om en plan för utveckling av det individuella programmet när det gäller bland annat informationsöverföringen mellan grund- och gymnasieskolan, nya individuella program samt utveckling av befintliga program. Utvärderingen kommer att ske först under 2007 när resultaten av de av nämnden beslutade åtgärderna och projekten är sammanställda.

Uppdraget att följa upp konsekvenserna av förändringarna av undervisningsformerna i sfi har inte fullgjorts. Nämnden har i verksamhetsplanen för år 2006 beslutat att arbetet ska vara klart före sommaren 2007. En särskild granskning av proven kommer att göras för att få svar på varför andelen godkända betyg har sjunkit.

Nämnden har inte fullt ut genomfört kommunfullmäktiges uppdrag om att utveckla ett nära samarbete med stadsdelsnämnderna kring sfi mm för flyktingar. Enligt nämndens verksamhetsberättelse har samarbetet med stadsdelsnämnderna varit intensivt när det gäller mottagande och introduktion av nyanlända flyktingar. Nämnden har i samband med den tillfälliga asyllagen och därmed den ökade flyktingströmmen erbjudit flyktingarna kompletterande verksamhet. Dock

lades verksamheten ned i slutet av 2006 på grund av att det stora flyktingmottagandet medförde köer till den ordinarie sfi-undervisningen.

Nämnden har inte under verksamhetsåret uppfyllt målet att minska energiförbrukningen och öka andelen förnyelsebar energi. Inom nämnden pågår arbete för att uppnå kommunfullmäktiges mål. Förvaltningen har, med stöd av konsult, påbörjat ett kartläggningsarbete när det gäller mätarnas storlek, placering och förbrukning.

Kommunfullmäktiges mål är att sjukfrånvaron ska minska. Sjukfrånvaron i procent av arbetstid inom nämndens verksamheter 2006 är betydligt lägre än för staden totalt. Nämndens sjukfrånvaro uppgick under 2005 och 2006 till 6,4 %, dvs det har inte skett någon förändring mellan åren. Några administrativa enheter har under året sänkt sin sjukfrånvaro med mer än 2 % jämfört med 2005 bland annat genom aktivt och medvetet arbete med rehabilitering.

3 STYRNING, UPPFÖLJNING OCH KONTROLL

I detta avsnitt redovisas om nämnden har ett system för styrning, uppföljning och kontroll, vilket bygger på en helhetssyn på den kommunala verksamheten samt säkerställer en ändamålsenlig verksamhet och en effektiv resursanvändning, liksom en tillräcklig säkerhet inom nämndens organisation och verksamhet.

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att utbildningsnämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten är tillräcklig.

3.1 Styrning och uppföljning av ekonomi och verksamhet

Tertialrapporter - nämndens årsprognoser 2006

Nämnden har lämnat följande prognoser under året

Mnkr	Tertial- rapport 1 (T1)	Tertial- rapport 2 (T2)	Bokslut 2006	Avvikelse T2 - bokslut
Drift				
Kostnader	6 225,5	6 266,9	6 244,5	22,4
Intäkter	1 855,3	1 886,1	1 880,4	- 5,7
Nettokostnader	4 370,2	4 380,8	4 364,1	16,7
Investeringar	28,0	28,0	27,6	0,4
Utgifter	28,0	28,0	27,6	0,4
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettoutgifter	28,0	28,0	27,6	0,4

Sammanställningen över nämndens kostnader och intäkter i bokslutet visar att prognossäkerheten avseende nämndens nettokostnader har varit god.

Det totala nettoutfallet för nämnden blev 16,7 mnkr lägre i bokslutet jämfört med tertialrapport 2, vilket motsvarar en avvikelse på 0,4 %. Större avvikelser finns dock inom de olika verksamhetsområdena. Revisionskontorets uppfattning är att prognosarbetet inom nämndens resultatenheter måste förbättras avsevärt. Detta gäller framförallt verksamheternas intäkter.

Nämndens styrning och uppföljning under året

Nämnden får löpande under året skriftliga månadsrapporter med prognos på årsutfall och verksamhet. Nämndens månadsrapporter med prognos på årsutfall avseende september, oktober och november visar att nämnden antog att budgeten skulle komma att överskridas med 31 mnkr. Avvikelsen mellan det beräknade och det slutliga budgetutfallet uppgår till 76 mnkr. Den stora avvikelsen beror på att kommunstyrelsen först i slutet av december beviljade nämnden begärda budgetjusteringar.

Nämnden har i tertialrapporterna informerats om att prognoserna avseende det ekonomiska resultatet tyder på att kommunfullmäktiges budget kommer att hållas.

Nämnden följer kontinuerligt och systematiskt upp ekonomi, verksamhet och kvalitet, analyserar väsentliga avvikelser och vidtar åtgärder vid behov.

Verksamhetsberättelsen utgör ett viktigt dokument både för kommunfullmäktiges och nämndens information om den verksamhet som bedrivits under året. Revisionskontoret bedömer att årets verksamhetsberättelse i huvudsak ger en god bild av ekonomi, verksamhet och kvalitet. Dock innehåller dokumentet inte en tillräcklig redovisning av det verksamhetsmässiga resultatet i förhållande till fullmäktiges mål när det gäller målet att öka andelen elever med fullständiga betyg.

Ekonomisk uppföljning av komvux

Förvaltningen har sett över den ekonomiska styrningen av komvux i egen regi med anledning av stora underskott under år 2005. Översynen har bland annat resulterat i en handlingsplan för vuxenheterna och central förvaltning samt nya rutiner för att enheternas prognosarbete. Ansvarsfördelningen inom vuxenutbildningen har också setts över.

Skolornas verksamhetsmässiga resultat

I nämndens verksamhetsberättelse för 2006 kommenteras gymnasieskolorna utifrån den enskilda skolans ekonomiska resultat. Däremot saknas kommentarer om respektive skolas verksamhetsmässiga resultat. Sådana uppgifter redovisas främst i stadens kvalitetsredovisning och omfattar då läsåret 2005/2006. Detta innebär exempelvis att skolornas mål för kalenderåret 2006 att öka andelen elever med fullständiga betyg inte redovisas i verksamhetsberättelsen för 2006.

Av kommunfullmäktige beslutade organisationsförändringar under 2007

Kommunfullmäktige har beslutat att grundskolorna, särskolorna samt skolbarnomsorgen ska överföras från stadsdelsnämnderna till utbildningsnämnden från och med den 1 juli 2007.

3.2 Kvalitetsarbete

Kvalitetsredovisning för läsåret 2005/2006

Den samlade kvalitetsredovisningen för läsåret 2005/2006 för nämndens gymnasieskolor ger inte ett tydligt svar på om respektive skolas måluppfyllelse beror på skolornas arbetssätt för att nå målen eller om det är en följd av skolornas elevsammansättning.

Kvalitetsredovisning för S:t Örjans skolor 2006

Målet med undervisningen i S:t Örjans skolor är att tillförsäkra varje enskild elev stöd och hjälp för en få optimal skolgång. Utvecklingen har visat att elevernas resultat har förbättrats trots att eleverna har en mer komplex problembild än tidigare.

Gymnasieskolan – Skolinspektörernas årsrapport 2005/2006

Under läsåret 2005/2006 har skolinspektörerna inspekterat 9 kommunala och 7 fristående skolor. Skolinspektörernas årsrapport omfattar endast de kommunala skolorna. Av rapporten framgår att de betygsrelaterade resultaten har förbättrats under senare år och även att samverkan mellan ämneslärarna har utvecklats positivt. Enligt inspektörernas bedömning har eleverna goda möjligheter till stöd i skolan och det finns speciallärare och specialpedagoger på många av skolorna. Skolinspektörerna anser dock att många lärare bör arbeta mer aktivt för att hitta metoder som i högre grad stödjer elevernas ansvarstagande. Skolornas arbetsplaner har fått en högre kvalitet och blivit mer inriktade på att konkretisera hur man arbetar med läroplanens och skolplanens mål.

Vuxenutbildning - Skolinspektörernas årsrapport 2005/2006

Under läsåret 2005/2006 har 10 av totalt 20 kommunala och enskilda anordnare av vuxenutbildning inspekterats. Den inspekterade verksamheten omfattar svenska för invandrare, grundläggande och gymnasial vuxenutbildning. Inspektörerna har bland annat visat på att det behövs en tydligare mål- och resultatanalys såväl av den egna regionen som av de enskilda anordnarna. Av rapporten framgår bland annat också att anordnarnas arbetsplaner är av varierande kvalitet och att de inte alltid är kända av personal och elever.

Brukarundersökning bland sfi-studerande 2006

Utbildningsnämnden har med stöd av USK (stadens utrednings- och statistikkontor) genomfört en brukarundersökning vid nio skolor under våren 2006. USK genomförde liknande undersökningar åren 2001, 2002 och 2003. Resultatet av den senaste undersökningen visar bland annat vid jämförelse med undersökningarna 2001 och 2002 att andelen studerande som är ”mycket nöjda” med SFI-Centrum (enheten för administrationen av Svenska för invandrare) har ökat. Den övervägande majoriteten av eleverna är fortfarande mycket nöjda med såväl personalen på SFI-Centrum som informationen de får om skolor och regler. Andelen elever som är missnöjda med antalet studietimmar har ökat. Det kan delvis förklaras med det tak på 10 utbildningstimmar som införts för dem som studerat sfi tidigare. En majoritet av de studerande är dock nöjda med det antal studietimmar de har fått. Av undersökningen framgår att det vanligaste problemet som de studerande upplever är att de inte lär sig det de behöver.

Arbetsmiljöverket

Arbetsmiljöverket har genomfört inspektion vid en gymnasieskola i slutet av 2006. Av inspektionsmeddelandet framgår att det fanns brister som bland annat att skolan ska tydliggöra vilka arbetsmiljöuppgifter som lärarna har och även se till att lärarna har tillräckliga kunskaper, resurser och befogenheter för att klara uppgiften. Skolan har enligt Arbetsmiljöverket inte inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder trots att svarstiden har gått ut.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har i januari 2007 inspekterat en gymnasieskola. Det framgår av nämndens beslut att skolan måste ha ett för skolmåltidsverksamheten anpassat system för egenkontroll före den 15 april 2007. Dessutom måste samtliga konstaterade avvikelser ha åtgärdats som exempelvis håligheter i väggar och löst hängande elkablar på flertalet ställen i lokalerna.

Stadens skolinspektörer

Kommunstyrelsen beslutade vid behandlingen av revisorernas rapport ”Skolornas arbete för att motverka mobbning och andra former av kränkande behandling” (rapport 2005:12) i augusti 2006 att uppdra till utbildningsförvaltningen att undersöka möjligheterna att avsätta tid för stadens inspektörer att särskilt granska skolornas arbete mot mobbning.

Stadens gymnasieinspektörer arbetar för närvarande utifrån den särskilda instruktionen som kommunstyrelsen godkände i augusti 2006. Instruktionen

riktas främst mot skolornas arbete mot mobbning och annan kränkande behandling, skolornas olika aspekter på elevhälsoarbetet som exempelvis värdegrundsarbete, elevinflytande och samverkan samt skolornas analysarbete och självvärdering. Resultatet av det särskilda uppdraget från kommunstyrelsen kommer att redovisas i en stadsövergripande rapport.

I budgeten för 2007 har kommunfullmäktige gett utbildningsnämnden i uppdrag att ta fram en stadsövergripande policy mot mobbning samt att ta fram en plan där det framgår på ett tydligt sätt vilka sanktionsmöjligheter lärare och skolledare har för att komma till rätta med kränkningar och oordning i skolan.

Verktyg för information, kommunikation och diariehantering vid gymnasieskolorna

Gymnasieskolorna har under 2006 fått tillgång till ett nytt kommunikationsverktyg. Av skolinspektörernas årsrapport 2005/2006 för gymnasieskolan framgår att den datorbaserade informations- och kommunikationsportalen bland annat har medfört förbättringar i den interna kommunikationen och informationen samt i kontakterna med föräldrarna.

Upphandlingen av ovan nämnda informations- och kommunikationsverktyg har genomförts med stöd av en av stadsledningskontoret anlitad konsult. Kostnaderna beräknas uppgå till drygt 8 mnkr under den kommande 3-årsperioden. Stadsledningskontorets beslut har anmälts till nämnden.

3.3 Intern kontroll

Den interna kontrollen omfattar allt i en verksamhets organisation, styrning, uppföljning och redovisning som syftar till att säkerställa en ändamålsenlig, effektiv och korrekt utförd verksamhet. Internkontrollplanen är ett medel för att följa upp den interna kontrollen.

Revisionskontoret bedömer att nämndens arbete avseende den interna kontrollen inte är helt tillräckligt. Bedömningen baseras på att nämndens internkontrollplan inte har en tydlig koppling till väsentlighets- och riskanalysen och att planen dessutom inte har genomförts fullt ut under året. Dessutom har revisionskontorets granskningar under året visat på brister i vissa administrativa rutiner.

Nämndens uppföljning av den interna kontrollen

Samtliga skolenheter har besökts av representanter från central förvaltning under året för att diskutera skolornas planering och uppföljning av ekonomi samt den administrativa verksamheten. Planen har inte genomförts fullt ut när det gäller kontroll av utbetalningar av bidrag till enskilt driven verksamhet, friskolor och

interkommunala ersättningar eftersom planerad integration mellan verksamhets-system och ekonomisystem har försenats.

Inte heller planerade kontroller av enheternas följsamhet till nämndens rutiner för hantering av underförskottskassor och kontanter, utbetalningar till temporära leverantörer samt enheternas arbetsmiljöarbete har genomförts under 2006.

Förvaltningen har i granskningen av den interna kontrollen bland annat noterat att formaliserade ekonomirutiner ger enheterna bättre förutsättningar för en budget i balans.

Löner och ersättningar

Revisionskontoret har granskat hantering av löner och ersättningar inom tio nämnder. Syftet var att bedöma om respektive nämnd har en tillräcklig kontroll över lönehanteringen. Dessutom har granskats om nämndens delegationsordning följs. Resultatet har sammanställts och rapporterats till förvaltningen.

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att nämndens lönehantering i huvudsak är tillfredsställande.

Vid utbildningsnämnden kontrolleras löner av lönegruppen i samverkan med förvaltningens controllers. Enligt förvaltningen kontrolleras att alla inrapporterade beslut och underlag följer gällande lag, avtal, nämndens delegationsordning, anvisningar och rutiner innan registrering sker i LISA. Före utbetalning görs också stickprovskontroller och efter utbetalning vissa uppföljningar. Det framgår tydligt av förvaltningens anvisningar att ansvaret för lönerapporteringen ligger på enheterna, liksom kravet på att cheferna gör efterkontroller och vilka verktyg som kan användas.

Förvaltningen har börjat göra kontroller av registreringar i LISA-självservice. Hittills har endast den centrala förvaltningen anslutits och än så länge går det bara att registrera korttidsfrånvaro.

Av lönesystemet framgick att det fanns anställda som under 2005 hade arbetat mer än arbetstidslagstiftningens tillåtna 200 timmar utan att dispens hade begärts. En av dem hade också redan efter första halvåret 2006 överskridit gränsen. Förvaltningen bör följa upp om det finns behov av och möjlighet till att avlasta dem som arbetar mycket övertid.

Ett antal anställda hade höga saldon av inestående övertidstimmar för senare uttag i ledighet. Chefer måste se till att personalen tar ut sin ledighet för att undvika höga saldon och stora kostnader för enheterna när anställda slutar.

Enligt lönesystemet finns 116 anställda som avtalat bort övertidsersättning mot en högre månadslön. Det fanns övertidstimmar registrerade i LISA på endast fyra av dem. Arbetstidslagen gäller alla anställda varför nämnden måste se till att uppföljning kan ske på ett tillförlitligt sätt.

Återkrav av löner fungerade tillfredsställande.

Kontanta ersättningar för semesterdagar berodde oftast på föräldraledighet, sjukdom eller att den anställde hade mer än tillåtna 40 sparade semesterdagar. I enstaka fall hade anställda varken varit sjuka eller lediga men hade ändå tagit ut för få semesterdagar. Ansvariga chefer måste se till att anställda tar ut 20 dagar under året och att uttagen ledighet rapporteras och registreras.

Under 2005 och fram till sommaren 2006 hade 42 anställda fått avgångsersättning.

Av nämndens delegationsordning framgår att det är förvaltningschefen som har rätt att besluta om avgångsersättning för chefer och skolformssamordnare. För övrig personal är beslutsrätten delegerad till personalchefen. Dock fanns avtal som undertecknats av personalchefen fastän det gällde beslut där direktören är delegat. Granskningen visade att nästan alla beslut har anmälts till nämnden.

I granskningen noterades att förvaltningen, utan att ha delegation från nämnden, hade beslutat om särskild avtalspension. Sådana beslut fattas normalt av stadens pensionschef eller personaldirektör men får enligt stadens regler fattas på nämndnivå förutsatt att finansiering sker inom nämndens budget. Utbildningsnämnden har i januari 2007 utvidgat delegationsordningen med detta.

Enligt lönesystemet hade sedan 2005 och fram till granskningstillfället nio av nämndens anställda fått beslut från staden om särskild avtalspension.

Anlitande av oseriösa leverantörer

Revisionskontoret har granskat om nämnderna anlitar oseriösa leverantörer. Med oseriösa leverantörer avses i detta sammanhang i första hand leverantörer som finns upptagna på Svensk Handels varningslista, men även andra oseriösa leverantörer som uppmärksammas i staden. Granskningen genomfördes genom att matcha leverantörer på varningslistan med stadens leverantörsregister i Agresso. Det framkom att främst verksamheterna grundskola och förskola inom stadsdelsnämnderna hade anlitat oseriösa leverantörer.

Inom utbildningsnämnden hade gymnasieskolorna betalat 133 tkr till oseriösa leverantörer.

Revisionskontoret kan konstatera att det finns brister i nämndens administrativa rutiner och att den interna kontrollen har varit otillräcklig i hela ledet från beställning till slutbetalning. För att säkerställa en tillräcklig intern kontroll bör rutinerna ses över både på enhetsnivå och inom den centrala administrationen.

Revisionskontorets granskning tyder även på att nämnden inte följer de avtal som upprättats med upphandlade leverantörer. Nämnden bör genom regelbundna uppföljningar förvissa sig om att enheterna handlar i enlighet med ingångna avtal.

Granskning vid två gymnasieskolor

Under året har revisionskontoret genomfört granskning av intern kontroll vid två av nämndens gymnasieskolor. Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att den interna kontrollen vid den ena skolan fungerar på ett tillfredsställande sätt medan kontrollen behöver förbättras på den andra.

Skola 1

Revisionskontoret bedömer att skolan tillsammans med central förvaltning arbetat på ett föredömligt sätt med att utarbeta en handledning i postöppning, diarieföring och arkivering samt en plan för dokumenthantering och en instruktion för arkivering.

Stockholms stadsarkiv har under året inspekterat skolan. Skolan har uppgivit att samtliga förelägganden och rekommendationer genomförts.

Skola 2

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att styrning och uppföljning av skolans ekonomi samt den interna kontrollen måste förbättras. Skolan redovisar ett stort underskott i bokslutet trots att skolan har tilldelats extra ekonomiska resurser.

Skolan har utan föregående upphandling inhandlat depåskåp för förvaring och uppladdning av elevernas datorer för 650 tkr exklusive moms. Leverantören är inte centralupphandlad.

Revisionskontoret har rekommenderat att skolan kontaktar central förvaltning för att säkerställa att exempelvis diarieförda originalhandlingar förvaras på ett betryggande och brandsäkert sätt.

Skolverket har i början av 2007 inspekterat skolan och den slutliga rapporten beräknas föreligga under mars 2007. Skolverket har, enligt skolan, framfört att rektor måste delta i elevrådskonferensen eftersom rektors deltagande inte kan delegeras till annan.

Inköp av depå- och datorskåp

Revisionskontoret har genomfört en granskning av nämndens fakturautbetalningar. Vid denna granskning noterade revisionskontoret att två skolor under året har införskaffat datorskåp för drygt 3,3 mnkr. Leverantören är inte centralupphandlad och inköpen har inte föregåtts av en regelrätt upphandling. Nämnden bör löpande kontrollera att skolorna har en tillräcklig kunskap om de regler som styr inköp av varor och tjänster.

4 NÄMNDENS BOKSLUT OCH RÄKENSKAPER

I detta avsnitt redovisas om nämndens bokslut är rättvisande samt om räkenskaperna är upprättade i enlighet med den kommunala redovisningslagen, god redovisningssed och stadens regler och anvisningar.

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att utbildningsnämndens bokslut är rättvisande.

Periodiseringar

Revisionskontoret har via stickprov granskat nämndens periodiseringar i bokslutet. Vid granskningen har endast smärre felperiodiseringar noterats.

Revisionskontoret har dock noterat att det vid bokslutstillfället fortfarande saknades debiteringar avseende höstterminen 2006 från vissa av de kommuner som har Stockholmselever i sina skolor. Nämnden borde ha gjort en beräkning av dessa kostnader vid årets slut och periodiserat dem i bokslutet.

Enligt stadsledningskontorets anvisningar för nämndernas bokslutsarbete ska kostnader och intäkter periodiseras om de påverkar resultatet väsentligt. Vad som är väsentlig storlek ska fastställas av respektive nämnd, och utbildningsnämnden har fastställt denna beloppsgräns till 50 tkr. Revisionskontoret rekommenderar förvaltningen att inför bokslutet 2007 se över denna förhållandevis låga beloppsgräns. Detta för att underlätta bokslutsarbetet för år 2007 med tanke på att arbetet då även kommer att innefatta räkenskaperna för stadens alla grundskolor. Vidare rekommenderar revisionskontoret förvaltningen att återigen informera skolorna om den huvudprincip som gäller för periodisering av intäkter och kostnader.

Förskottskassor

Central förvaltning förvaltar en förskottskassa om 1 mnkr. Av dessa medel har underförskott om totalt ca 310 tkr beviljats drygt 100 enheter. Hanteringen av underförskott medför ett omfattande arbete för såväl den egna enheten som för central förvaltning. Vid granskning av redovisningarna av underförskottskassor

kan revisionskontoret konstatera att ett antal kassor inventerades i mitten av december 2006 och även några i början av januari 2007. Två av skolorna inkom med avstämningsintyg först i slutet av januari. Kassorna bör, enligt revisionskontorets uppfattning, inventeras den sista arbetsdagen på året.

Reseförskott

Vid granskningen av räkenskaperna i tertialrapport 2 noterades att en anställd hade beviljats ett större reseförskott i strid med nämndens regler.

Ny-, om- och tillbyggnad i utbildningsnämndens och stadsdelsnämndernas hyrda lokaler (PM oktober 2006)

Revisionskontoret har granskat hur stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden finansierar och redovisar ny-, om- och tillbyggnader i hyrda lokaler. Granskningen visar att nästan samtliga nämnder finansierar dessa kostnader med medel avsedda för verksamhetens årliga drift. Nämnderna redovisar inte kostnaderna för ny-, om- och tillbyggnader enligt den kommunala redovisningslagen och enligt god kommunal redovisningssed. Enligt revisionskontoret behöver kommunstyrelsen se över stadens regelsystem och skapa ett system som både tar hänsyn till att verksamheten kan bedrivas på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt samt att lagar, avtal och beslut efterlevs.

Utbildningsnämnden har yttrat sig över promemorian 2006-12-14. Nämnden delar revisorernas uppmaning till kommunstyrelsen om att stadens regelsystem bör ses över. Nämnden menar att kontantfinansiering av mindre projekt kan leda till ekonomisk återhållsamhet. En investeringsbudget för mindre ombyggnadsprojekt kan leda till en mer korrekt redovisning.

Maria Lövgren
Enhetschef

Inger Ek
Revisor

BILAGA 1

Revisionskontorets bedömningskriterier

Bedömning

För avsnitten 2 Nämndens resultat och 3 Styrning, uppföljning och kontroll används följande bedömningar:

<i>Tillfredsställande/Tillräcklig</i>	Kriterierna är i allt väsentligt uppfyllda
<i>Ej helt tillfredsställande/ Ej helt tillräcklig</i>	Brister finns som måste åtgärdas
<i>Oacceptabelt/Oacceptabel</i>	Väsentliga brister finns som måste åtgärdas omgående

För avsnitt 4 Nämndens bokslut och räkenskaper gäller följande bedömningar:

<i>Rättvisande, Ej helt rättvisande eller Ej rättvisande</i>
--

Nämndens resultat

Bedömningskriterier

Nämnden har uppfyllt kommunfullmäktiges mål och direktiv. Verksamheten har bedrivits inom ramen för tilldelade anslag samt i den omfattning, med den inriktning och med den kvalitet som har fastställts i nämndens verksamhetsplan för år 2006.

- Nämndens budgetutfall ligger inom tilldelat/tilldelade anslag.
  - Nämnden har uppnått i verksamhetsplanen angiven verksamhet och kvalitet.
  - Nämnden har uppfyllt sina egna mål för verksamhetsområdet.
  - Nämnden har uppfyllt kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdet.
  - Nämnden har fullgjort av kommunfullmäktige lämnade uppdrag.
-

Styrning, uppföljning och kontroll

Bedömningskriterier

Nämndens system för styrning, uppföljning och kontroll bygger på en helhetssyn på den kommunala verksamheten samt säkerställer en ändamålsenlig verksamhet och en effektiv resursanvändning, liksom en tillräcklig säkerhet inom nämndens organisation och verksamhet.

- Nämnden har ett tillfredsställande integrerat system för styrning och uppföljning av ekonomi, verksamhet och kvalitet.
- Nämnden har en ändamålsenlig organisation med en tydlig fördelning av ansvar och befogenheter.
- Nämnden har fastställt egna mål för verksamhetsområdet i överensstämmelse med kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdet.
- Nämnden följer kontinuerligt och systematiskt upp ekonomi, verksamhet och kvalitet, analyserar väsentliga avvikelser och vidtar åtgärder vid behov.
- Nämndens plan- och uppföljningsdokument ger en god bild av ekonomi, verksamhet och kvalitet.
- Nämnden har ett fungerande system för intern kontroll som säkerställer en effektiv och rättssäker verksamhet samt förebygger allvarliga fel och skador.
- Nämnden fastställer årligen en internkontrollplan som är tydligt kopplad till en väsentlighets- och riskanalys.
- Nämnden genomför internkontrollplanen och åtgärdar brister.
- Nämnden följer gällande lagar, föreskrifter, beslut och avtal.

Nämndens bokslut och räkenskaper

Bedömningskriterier

- Nämndens bokslut är rättvisande.
  - Nämndens räkenskaper är upprättade i enlighet med den kommunala redovisningslagen, god redovisningssed samt stadens regler och anvisningar.
-

BILAGA 2

Revisionsrapporter under perioden april 2006 – mars 2007

Samtliga rapporter finns tillgängliga på www.revision.stockholm.se.

2006:11	Rapport angående granskning av Miljögiftskansliet
2006:12	Staden som medfinansiär i stora infrastrukturprojekt
2006:13	Stadens beredskap för extraordinära händelser
2006:14	Granskning av AB Stockholmshems skydd mot korruption
2006:15	Underhåll och investeringar vid två nämnder och två bolag
2007:01	Socialtjänstnämndens interna styrning och kontroll av verksamheten för tillståndsgivning